

den Dungen.

Den 16de Augustus 1898 bezocht ik deze gemeente; ik reed van 's Bosch naar den Dungen; vandaar naar St. Michielsgestel; vervolgens naar Schijndel, en eindelijk weer terug naar 's Bosch.

Even voorbij „den Kijpslaar“ verwachtte mij een erewachter op; het hoofd der school heette mij daar welkom. En optocht ging het toen naar het Gemeentehuis, alwaar B. en W. mij opwachten.

Op mijne audiëntie verschenen pastoor en kapelaan, en later het hoofd der school. Van dezen laatste (Groot genaamd), vernam ik, dat de secretaris geen mooie rol speelde tegenover den burgemeester, iets wat was uitgekomen bij gelegenheid van het 25 jarig ambtsfeest van gezegd schoolhoofd; desdijds tocht had de secretaris aan dezen ontbieden om een cadeau te geven; niemand zou dat doen. Later bleek, dat de secretaris zelf het wel gedaan had, iets, waarover hij erg verkleumde, toen zulks - in bijzijn van den burgemeester uitkwam, doordat het hoofd der secretaris voor zijn mooi cadeau bedankte!

Het B. en W. gaf ik geruimen tijd te praten; ik kreeg den indruk, dat de verhouding tusssen die verschillende Heeren zeer goed was, en dat men v. Rijkeworsel gaarne mag lijdén, en met den burgemeester zelfs zeer ingenomen is.

Het raadhuis was nietjes versierd; vóór het raadhuis had men een fraaie ereboog opgericht. - De erewachter deed mij weer uitgeleide tot halfweg St. Michielsgestel.

Den 2de Mei 1903 kwam ik weer in de gemeente. Ik was te voren in Zleswigh geweest, en reed van den Dungen naar den Bosch terug.

De bevolking gaat nog al vooruit in zielental en zou nog veel sterker accosteren, alser voor jong gehuwelen maar gelegenheid was om onder dak te komen. Want éne typische eigenaardigheid is, dat de menschen de gemeente niet uit willen.

25% van de geslachten huwelijken is een gedwongen fradigheid; 21% van de geboorten is onwettig.

In de kom van den Dungen zullen 400 menschen wonen daar wonen 5 raadsleden; van die twee anderen wonen

den Dungen.

jaar meer eene plaatselijke afdeling van den Boerenbond opge-
richt; deze afdeling telde \pm 60 leden, en lijkt een beringspactij
bestaan.

De gemeentegeneesheer Dr. Verrijl moet op zijne kosten een
vraedvrouw aanstellen; tot nu toe kwam hij die verplichting
niet na.

Voor het politiebureau op het st. llichieds zstelsche gedeelte
van het blaaschoutje krijft de gemeente veldwachter van den
Dungen van st. llichieds zedel een gratificatie van f 25. —

Zeh algemeen armbestuurer krijft af en toe eene subsidie
van de gemeente: in 1900 f 600; in 1901 f 600; in 1902 f 400;
in 1906 f 450. —

Wethouder Schakenraad woont schuins tegenover den
burgemeester; hij is een andere dan de kadet. Schakenraad,
die wethouder afkwam werd en zijn vergadering wilde be-
houden.

Den 15 maart 1910 kwam ik weer in den Dungen; ik
reed er vanden Bosch uit heen; bezocht vervolgens Berlicum
en eindelijk Rosmalen, van waar ik naar 's Bosch terug reed.

Wethouder Verhaeren is ziek; aangerien zich niemand
voor de auditie had aangemeld, had ik dees volop tijd om
met den burgemeester en wethouder H. Schakenraad te praten.
Secretaris Spierings is afgetreden, en als raadadvier vervangen
door zijn zoon H. A. Spierings. Deze jonge man is veel minder dan
middeelmatic; hij kreeg led van l. r. d. l. in had de grootste moeite
zijn diploma als aspirant gemeente secretaris te halen. De secre-
tarie te den Dungen was er onder zijn beheer niet op vooruit
gegaan, en het was er toch al niet best! — Dierige de
Spierings zal geaan trouwen met de eenige dochter van Brink,
gemeente ontvanger te Berlicum, wonende op l. d. l. r. d. l.; hij
doet een dat meisje, dat slechts een braer heeft, die pastoor is in
Amerika, een goede partij.

De verordening op het venen blijft goed valdoen; deswege
werd meermalen geverbaliseerd, en ~~verloopt~~ ^{verloopt} er dan een ver-
oordeling door den kantonrechter van 's Bosch.

De wakkelingen worden thans door de gemeente ge-
veegt; de uitgaven zijn niet over groot.

den Dungen.

Voeg altijd groote moeielijkheden met Dr. Verrijl; hij heeft een beul
voor de arme menschen; $\frac{2}{3}$ van zijn praktijk uit den Dungen is hij
krijft; de menschen gaan veelal naar Dr. Brugge in Berlicum.

Men is zeer bevreden over den tegenwoordigen veldwachter; zijn
voorganger, die door mij moest worden ontslagen, is transportier
in de fabriek van hewin de 's Bosch; het moet hem daar goed gaan.

Gemeente behoeft geen subsidie meer te geven aan het algemeen
armbestuur; er zijn thans minder armen, terwijl het armbestuur
een legaat kreeg van Juffrouw Cah, ter waarde van \pm f 5000. —

Op kapitaal, opgenomen tot afkoop van den tiend, is thans f 4000
afgeleigd; gemeente is niet voanemens, om van wat zij tot nutte deed,
iets ten goede te doen komen van de tiendplichtigen; de tiend werd
zeer duur aangekocht; men veest, dat gemeente er op zijn best
genomen, juist zonder verlies uit zal komen.

De Boerenbonds afdeling werd in den laatste tijd veel kracht-
tiger; van de boerenbank werd karabstelijk nog al geld gehaald
om, bij een veiling van vaste goederen in de gemeente, dees geveelt
perceelen te kunnen betalen; in de normale omstandigheden wordt
er echter weinig geld gevraagd.

Den 1 juni 1915 kwam ik weer in den Dungen; van uit
den Bosch reed ik er per auto heen; later ging ik van
daar ^{naar} naar Vortel.

De burgemeester kam het blijkbaar goed vinden met
zijn wethouders. Daarbij schijnen in de gemeente niet
te bestaan; algemeen was men van oordeel, dat de ge-
menteraads verkiezing bij enkele candidaatstelling
zou aflopen.

De opbrengst van het hooiland is ook hier enorm ge-
daald, sinds de zandbaeren, ten gevolge van het ge-
breuk van kunstmest heen eigen hooi winnen, en dus
hier geen hooi ^{meer} te nemen koopen.

Sinds het Rijk de tienden afkocht, kreeg de gemeente
ook ^{een} afloop van het Rijk. Na dat thans de leening
afbetaald was, uitgeschreven tot afkoop van de
tienden, hield de gemeente nog \pm f 2000. — over.
Gemeente behoeft zich te zorgen voor de waterleidingen;
alles gebeurt door de waterschappen. Het hooifwas

den Dungen.

Langs de wakkere dingen bemoeilijkt het zuiver houden in sterke mate; daarop moet bij provinciaal reglement een voorziening getroffen worden.

Voer steeds grote klachten over Dr. Verzijl. Dr. Wallering steekt het gemeentebestuur niet voldoende. Het schijnt wel, dat de dooboven, terugvolg van hunne vakvereniging, op. permaachtig zijn.

De waarderbeur is zeer goed; zij wordt door Dr. Verzijl hard tegen geneukt. Zij heeft f 400 salaris: f 125 van Dr. Verzijl, f 75 van den Dungen, en f 200 van Rijk en Provincie samen.

Sterk aangezonden, dat B. en W. toch belangstelling zullen hebben voor herhalingsonderwijs.

v. de Saarschot, hoofd der school, is geweldig pedant; men is ^{over} hem heel weinig tevreden.

Secretaris Spierings maakt af en toe sterke misbruik van drank; zijn huwelijk met Juffrouw Smits uit Berlicum is afgesprongen. Hij gaat nu binnenkort trouwen met een dochter van Konnen, beke uit Berlicum; heeft niet juist een eigen woning gebouwd. Slechts uiterlijke vermaat zijn draankucht.

Het den burgemeester den praeftein bezocht; veel was er nog niet te zien; de gewassen stonden niet bijzonder goed. Wanneer die tein een jaer of drie in exploitatie zal zijn geweest, en men wat onderwindung had hebben opgedaan, kan die tein een zeer worden voor de streek; met de naast belanghebbenden dan werkelijk in den kien komen, om daar te leeren.

Den 2^{den} Augustus 1919 bezocht ik van uit den Bosch per auto de opmenten Bokhoven, Medikhuisen en den Dungen.

De administratie der secretarie laat alles te men. schen over; er zijn o. a. geen notulen van de vergaderingen van B. en W. van de laatste vijf jaren. B. en W. klagen steun en beer over den secretaris; hij drinkt en doet niets aan zijn werk. De Raad geeft hem een maand om den achterstand in te halen; die termijn werd later nog met een maand verlengd, niets schijnt te helpen! — Ik heb den secretaris binnenkort laten komen, en hem ongemakkelijk de waarheid op.

den Dungen.

regd. Ik vrees, dat het niet veel zal helpen.

Er is groot gebrek aan woningen; B. en W. veraden, om met behulp van de landarbeiders niet zoo spoedig mogelijk in te grijpen. Een moeielijkheid schijnt te zijn, dat er geen terrein te krijgen is; men hoort op den dood van Juff. Smits uit Veghel; deze heeft 12 boerderijen = 110 hl. A. in den Dungen liggen; zij is 79 jr oud; alsoe sterft, dan komen die gron. den waarschijnlijk publiek.

Geen waterschade; de waterleidingen van den bin. nensolder van den Dungen — Voorzitter is burgemeester van Nijkerworsel — zijn kortst alle nieuw gepraen en geheel in orde gebracht.

Bij den Bosch wordt de Aa wel gereegd, maar niet begraen; daar zitten oerbank in, zoo hoog, dat van Nijkerworsel door de Aa kan loopen; daar zou de font schuilen van het slecht waterafvoerend verma. gen van die rivier; het waterschap van de Beneden Aa zou hier en defaut zijn.

Normaal sterven hier \pm 30 menschen in een jaer; in November 1918 sterven aan Spaansche griep 30 men. schen en in December 19. —

Men hoort zeer, dat het blaaskantje bij den Dungen zal worden gevogd; voor een vereeniging van den Dungen met St. Michielsgestel voelt men niet. —

De praeftein wordt niet heel druk bezocht; maar stellen neemt er praeven!

Het gaat den menschen in den Dungen bijzonder goed, zoowel den landbauers, als den teinbauers en arbeiders.

Den 19 Juni 1923 bezocht ik den Dungen en St. Michielsgestel.

Burgemeester van den Bosch voldoet blijkbaar goed (ook de Bastoor pres hem zeer). Jammer, dat hij er finantieel erg hard voor zit, hetzij zijn gezin het laatste jaer vermeerderde met 3 jongens!

Secretaris Spierings drinkt heelmaal niet meer. Hij is echter geestelijk geheel minder waardig geworden, en absoluut niet meer bekwaam voor

den Dungen.

zijn werk. Desniettegenstaande zag het er ten secreta-
rië vrij goed uit. Het spierings te kort komt, wordt
door den burgemeester aangevuld!

Twee raadsleden waren pas uit den Raad afge-
stempeld; zij werden vervangen door een baar en door
een caféhouder. Deze zullen in den Raad geen op-
positie voeren.

Er zitten nog twee gesinnen in 4 woningen. Er is
vooral in die zin woningnood, dat de menschen
niet kunnen trouwen. — Het rijkspremie werden
twee woningen gebouwd; zonder premie eene.

Van werinlophuur wordt in deze gemeente
niet meer betaald dan fl. tot hoogstens fl. 2.25.

Als de nalatenschap van Juffr. Smits zal ver-
deeld zijn — zij is voor anderhalf jaar overleden —
hoopt men, dat er goede bouwterreinen zullen
beschikbaar komen.

Men is hier over de Verrijl heel bevreden; hij
doet hier persoonlijk alle verlossingen; de raed-
vrouw komt hier nooit.

De electriciteit kostte aan gemeente veel geld;
men leed op het provisorium een verlies van
fl. 40.000. Dat bedrag is thans geheel ten laste
van de gemeente genomen.

Het nieuwe elektriciteitsbedrijf zal zich — naar
men hoopt en verwacht — binnen niet al te lan-
gen tijd dekken.

Het oud archief is behoorlijk geordend en ge-
borgen. Het nieuw archief moet nog onder
handen genomen worden.

Een beschrijving der gemeentelijke bezittingen
men kaart; men denkt er over, die alsnog dan te
leggen.

Het onderhoud van den harden weg den
Dungen-Schijndel is ten laste van de gemeente,
door autabusen en lastauto's zeer duur.

Er wordt waterschade geleden, door doet het
water uit het Bossche Broek niet weeg gaan;

den Dungen.

door twee syphonduikers moet het bij de gasfabriek
onder de Dohmel door; die syphonduikers zijn
te klein.

De burgerwacht dient hier als brandweer.

Twee autabusen; de eene rijdt dagelijks 7 keer
den Bosch, den Dungen, Maarskante rick-
king, Schijndel — St. Lichthuis gestel, den Dungen,
den Bosch. — De andere rijdt dagelijks
twee keer den Bosch — den Dungen — St. Lichthuis
gestel, v. v.

De lageronderwijs wet 1920 kost fl. 4000 per jaar
De praefhuur werkt erg nuttig, vooral als
aanwilling van den landbouw — ten den tuin-
bouw cursus, waar deren winter door Jacobs
bloemenheelt en bemestingspleer werd behandeld.

Ter audientie verscheen Pastoor Klijn; hij
bepleitte de vereniging van den Dungen en St. Li-
chthuisgestel. Het Maarskante, met andere poli-
tie bepalingen, werkt immoreel. Ook de Regent
van het Seminarie zou sterke voor vereniging
van de twee gemeenten zijn